

PSST... MATURA

PYTANIE JAWNE 11 · MATURA USTNA 2027–2028

ROZMOWA MISTRZA POLIKARPA ZE ŚMIERCIĄ · KONTEKST: HANS HOLBEIN MŁODSZY, DRZEWORYT
PAPIEŻ Z CYKLU TANIEC ŚMIERCI

ŚMIERĆ NIE ZNA VIP-ÓW

Pytanie jawne 11: „Motyw tańca śmierci. Omów zagadnienie na podstawie znanych Ci fragmentów Rozmowy Mistrza Polikarpa ze Śmiercią. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst”.

TEŻA W JEDNYM ZDANIU

Taniec śmierci przypomina, że nikt nie uniknie końca, a społeczne tytuły i bogactwo tracą wobec niego moc.

GOTOWE ZDANIA NA EGZAMIN

NA POCZĄTEK

„Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią” pokazuje taniec śmierci, w którym wszyscy ludzie są równi wobec końca życia, bez względu na stan i majątek.

NA ZAKOŃCZENIE, PO KONTEKŚCIE

Polikarp słyszy to od Śmierci, papież Holbeina widzi ją na własnym tronie — średniowiecze przypomina, że władza nie chroni przed przemijaniem.

PLAN ODPOWIEDZI KROK PO KROKU

1. Postaw tezę: Co oznacza „taniec śmierci” i dlaczego w korowodzie pojawiają się ludzie z różnych stanów?
2. Przypomnij spotkanie: Dlaczego Polikarp widzi Śmierć? Jak reaguje na jej wygląd?
3. Wymień konkretne przykłady: Kogo Śmierć wymienia w rozmowie i jaki wniosek wynika z tego zestawienia?
4. Nie dopisuj balu do tekstu: Czy w dialogu bohaterowie dosłownie tańczą? Który obraz pozwala mówić o „tańcu”?
5. Dostrzegaj satyrę: Po co Śmierć wspomina nieuczciwych karczmarzy?
6. Dodaj kontekst Holbeina: Co wnosi drzeworyt *Papież z cyklu Taniec śmierci* Hansa Holbeina młodszego?

Chcesz mieć to pytanie z głowy? W książce „Psst... matura” masz wszystkie 76 pytań: tezę, gotowe zdania, plan, pułapki i trening — a w tomie 2 wzorcowe wypowiedzi. Zajrzyj: niekazmuliczyc.pl/psst/

SPRAWDŹ SIĘ

Odpowiedz najpierw sam(a) — kierunek odpowiedzi zakryj kartką.

1. Postaw tezę — Co oznacza „taniec śmierci” i dlaczego w korowodzie pojawiają się ludzie z różnych stanów?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Danse macabre obrazuje powszechność i nieuchronność śmierci. Korona, majątek, wykształcenie ani zawód nie zapewniają wyjątku. Motyw przypomina też, by człowiek zastanowił się nad własnym życiem.

2. Przypomnij spotkanie — Dlaczego Polikarp widzi Śmierć? Jak reaguje na jej wygląd?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Sam modli się o możliwość zobaczenia Śmierci. Gdy w kościele staje przed nim wychudzona, odrażająca postać kobieca z kosą, Polikarp pada przerażony. Mądrość nie chroni go przed ludzkim lękiem.

3. Wymień konkretne przykłady — Kogo Śmierć wymienia w rozmowie i jaki wniosek wynika z tego zestawienia?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Mówi o mądrych i głupich, chorych i zdrowych, starych i młodych, ubogich i bogatych. Wymienia króla, cesarza, filozofów, rzemieślników, kupców i oraczy. Zestawienie pokazuje, że śmierć przekracza granice społeczne.

4. Nie dopisuj balu do tekstu — Czy w dialogu bohaterowie dosłownie tańczą? Który obraz pozwala mówić o „tańcu”?

KIERUNEK ODPOWIEDZI W przywołanych fragmentach nie ma sceny wspólnego balu. Śmierć wylicza ludzi, których zabierze, i mówi, że każdy „przed mą kosą skacze”. To literacka realizacja motywu znanego również ze sztuk plastycznych.

5. Dostrzegaj satyrę — Po co Śmierć wspomina nieuczciwych karczmarzy?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Przykład ludzi oszukujących przy piwie dodaje krytykę obyczajów. Wszyscy podlegają śmierci, ale tekst dodatkowo ocenia konkretne nadużycia. Groza miesza się z kpiną.

6. Dodaj kontekst Holbeina — Co wnosi drzeworyt *Papież* z cyklu *Taniec śmierci* Hansa Holbeina młodszego?

KIERUNEK ODPOWIEDZI Obraz pokazuje Śmierć przy papieżu. Nawet wysoka godność religijna nie daje ochrony przed końcem. Holbein przedstawia tę myśl w jednej scenie, a anonimowy polski autor rozwija ją w dialogu i wyliczeniu stanów. Drzeworyt jest późniejszą realizacją motywu, nie źródłem średniowiecznego tekstu.